

o. Dawid Wilczyński CSsR

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Fenomen Rodziny Radia Maryja. Studium teologiczno-medialne

Tematem studium jest fenomen Rodziny Radia Maryja związany z ewangelizacyjną rozgłośnią redemptorystów powstałą 8 grudnia 1991 r. w Toruniu. Od samego początku wokół Radia Maryja utworzył się duży zespół wolontariuszy zaangażowanych we współpracę z nowo powstałą stacją. Dołączyli do nich słuchacze i sami siebie zaczęli nazywać Rodziną Radia Maryja, identyfikując się z misją oraz programem radia. Z ich inicjatywy zaczęły powstawać różne struktury stawiające sobie za cel formację duchową, popularyzację, rozwój i wsparcie rozgłośni. RRM tworzy wspólnotę, u podstaw której leżą wiara katolicka, patriotyzm oraz tradycja.

Celem autora było przedstawienie pod względem teologiczno-medialnym specyfiki fenomenu RRM. Analizy naukowe miały zweryfikować główną hipotezę mówiącą, że TBRM i KPRM, stanowiące trzon RRM, są przykładem udanej realizacji integracyjnej funkcji mediów. Dla jej zweryfikowania opracowano narzędzie badawcze w postaci ankiety. Uzyskane wyniki skonfrontowano z danymi pochodzącymi z innych źródeł, wśród których są m.in. dokumenty zgromadzone w archiwum Radia Maryja, kroniki oraz wypowiedzi publikowane w różnych mediach. Wobec postawionych zadań zastosowane zostały różne metody naukowe właściwe dla teologii środków społecznego przekazu, medioznawstwa, dziennikarstwa i komunikacji społecznej, socjologii oraz historii.

W literaturze przedmiotu występują już różnego rodzaju opracowania i analizy wybranych aspektów fenomenu Rodziny Radia Maryja, jednak dotychczas nie podjęto całościowej próby jego identyfikacji i opisu popartego badaniami empirycznymi, łączącymi refleksję teologiczno-medialną z wynikami badań socjologicznych. Niniejsza praca w tym zakresie ma więc charakter pionierski. Obejmuje ona okres od 1991 do 2023 r.

Na strukturę dysertacji złożył się wstęp, pięć rozdziałów i zakończenie. Pierwszy z nich zarysowuje szeroki kontekst zadań, jakie w życiu społecznym mają do spełnienia

media. W tej części zaprezentowano również ich funkcje, ze szczególnym uwzględnieniem roli integrującej, ukazanej zarówno w perspektywie medioznawczej, jak i w nauczaniu Kościoła katolickiego.

Rozdział drugi zawiera refleksję nad znaczeniem mediów w działalności apostolskiej Kościoła katolickiego. Poruszono w nim również kwestię ewangelizacji świata mediów oraz ich wpływu na budowanie autentycznego wizerunku Kościoła. Następnie ukazano rolę Radia Watykańskiego oraz problem transmitowania Mszy św. w mediach, który nabrał szczególnego znaczenia w czasie pandemii covid-19.

W trzecim rozdziale ukazano Radio Maryja jako ewenement na współczesnym polskim rynku medialnym. To jedyne ogólnopolskie medium katolickie – jego historia, społeczny wymiar, misja, cele programowe, realizowana formacja religijna i charakter przekazu wyraźnie kontrastują w zestawieniu z obecnymi w polskim eterze nadawcami mainstreamowymi.

Genezę i znaczenie Rodziny Radia Maryja oraz jej struktur z podkreśleniem szczególnej roli Terenowych Biur i Kół Przyjaciół Radia Maryja przedstawiono w czwartym rozdziale pracy, gdzie ukazano również bogactwo form ich aktywności oraz podejmowane dzieła inspirowane przez rozgłośnie.

W ostatnim rozdziale zaprezentowano metodologię podjętych badań naukowych i uzyskane wyniki badań empirycznych oraz próbę ich interpretacji w świetle opracowań statystycznych. Analizę skoncentrowano na znaczeniu toruńskiej rozgłośni w życiu ankietowanych oraz na funkcjonowaniu i najważniejszych rodzajach aktywności Terenowych Biur i KPRM. Przedstawiono również charakterystykę tych wspólnot z punktu widzenia samych ankietowanych.

Z analizy uzyskanych danych wyłania się obraz fenomenu socjologicznego, jakim jest Rodzina Radia Maryja. Tworzy go przede wszystkim toruńska rozgłośnia redemptorystów, kolejną zaś składową są Terenowe Biura i Koła Przyjaciół Radia Maryja, które stanowią rezultat aktywizującej i integrującej funkcji tego katolickiego medium. Zasadniczym wymiarem opisywanego środowiska społecznego są jego członkowie, w sposób jednoznaczny identyfikujący się z reprezentowaną przez siebie wspólnotą, zdający sobie sprawę z jej wartości i znaczenia.